

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/987-

20. februar 2025

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1235 fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand om hvilken betydning innvandring har for ulikhet

Jeg viser til brev fra Stortingets president 14. februar 2025 vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1235 fra representanten Mahmoud Farahmand.

Spørsmål:

Hvilken betydning har innvandring for ulikhet?

Begrunnelse:

Som del av dette bes det estimert hva ulikheten ved Gini for befolkningen utgjør når hhv 1. og 2. generasjon innvandrere holdes utenom. Videre bes det om Gini-tallfesting av offentlige overføringer samlet sett, samt nedbrutt på underkategorier i NAV, herunder, arbeidsledighetspenger, uførestønad, pensjon, sosialstøtte og støtte under sykdom for innvandrerbefolkningen, og resten av befolkningen. Det bes om at tallene brytes ned på opphavsland-region, botid og alder og innvandringsgrunn. I det offentlige ordskifte om ulikhet, og i analyser publisert fra SSB, er det mest fokus på de rikes virkning på ulikhet. Jeg ber om en helhetlig vurdering av ulike forhold som bidrar til ulikhet, inkludert tallfesting ved Gini av de ulike faktorene der hvor det er mulig å estimere.

Svar:

En analyse av hvordan ulike forhold bidrar til den samlede ulikheten, krever en omfattende utredning som det ikke har vært rom for innenfor tidsrammen for å besvare dette spørsmålet. Under vises det til ulike analyser som er relevante for spørsmålet.

Gini-koeffisienten er det vanligste målet for å beskrive den samlede inntektsulikheten. En koeffisient på 0 betyr at inntektene er helt likt fordelt i befolkningen, mens 1 betyr at én

person disponerer all inntekt. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at Gini-koeffisienten for inntekt etter skatt var 0,248 i 2023 (husholdningsjustert inntekt for befolkningen ekskl. studenthusholdninger).

Inntektsulikheten kan blant annet endre seg som følge av endringer i sammensetningen av befolkningen. Konsekvensene av slike demografiske endringer kan i noen grad belyses ved å sammenligne ulikheten for hele befolkningen med ulikheten når en undergruppe av befolkningen, for eksempel personer med innvandrerbakgrunn, holdes utenom.

Tabell 1 viser inntektsulikheten i ulike undergrupper av befolkningen basert på innvandrerstatus. Analysen er basert på en oppdatering fra Statistisk sentralbyrå av analysen i Hattrem mfl. (2022).¹ Et av hovedfunnene fra denne analysen er at inntektsforskjellene innad blant innvandrere er større enn innad i resten av befolkningen. For eksempel var Gini-koeffisienten 0,232 for befolkningen uten innvandrerbakgrunn i 2023, mens den var 0,285 for innvandrerhusholdningene og 0,239 for norskfødte med innvandrerforeldre. En ny rapport fra Statistisk sentralbyrå (Abel, 2025), utarbeidet på oppdrag fra Høyres stortingsgruppe og publisert 18. februar 2025, bekrefter dette bildet.² Rapporten finner at Gini-koeffisienten reduseres med om lag 1,5 prosentpoeng i 2022 når innvandrere ekskluderes fra beregningen. Reduksjonen er dobbelt så stor som i 2005. Betydningen av å ekskludere innvandrere fra beregningene har altså økt. Man kan imidlertid ikke basert på slike beregninger av Gini-koeffisienten for enkeltgrupper konkludere med at gruppene med innvandrerbakgrunn bidrar til å trekke opp den samlede ulikheten. Det skyldes at bidraget fra den enkelte gruppe til den samlede ulikheten avhenger både av størrelsen på gruppen (målt andel av samlet inntekt) og av hvor de ulike personene i den enkelte gruppe er plassert i den samlede inntektsfordelingen.

Tabell 1 Inntektsulikhet innad i ulike undergrupper av befolkningen. Gini-koeffisienter for husholdningsjustert inntekt etter skatt

	Hele befolkningen (ekskl. studenter)	Ekskl. personer med innvandrerbakgrunn	I alt	Fra EU/EØS, Nord-Amerika, Australia og New Zealand	Øvrig ¹	I alt	Fra EU/EØS, Nord-Amerika, Australia og New Zealand	Øvrig ¹
2017	0,252	0,237	0,287	0,280	0,274	0,270	0,309	0,253
2018	0,251	0,237	0,283	0,277	0,271	0,251	0,257	0,245
2019	0,250	0,235	0,284	0,281	0,271	0,248	0,265	0,240
2020	0,252	0,239	0,284	0,286	0,269	0,254	0,275	0,247
2021	0,279	0,271	0,285	0,292	0,266	0,268	0,281	0,263
2022	0,253	0,238	0,288	0,279	0,283	0,249	0,280	0,242
2023	0,248	0,232	0,285	0,276	0,279	0,239	0,265	0,233

¹ Fra Afrika, Asia, Latin-Amerika, Europa utenom EU/EØS og Oseania utenom Australia og New Zealand.

¹ «Økonomi og levekår for lavinntektsgrupper 2022». SSB-rapport 2022/45.

² «Innvandring og inntektsulikhet i Norge (1993-2022)». SSB-rapport 2025/4.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Oppdatering av tall fra SSB-rapport 2022/45 «Økonomi og levekår for lavinntektsgrupper 2022».

Det finnes ulike metoder for å dekomponere Gini-koeffisienten, og det er ingen universell enighet om hvilken metode som er riktig. I Abel (2025) dekomponeres Gini-koeffisienten for hele befolkningen i én del som er drevet av ulikhet mellom gruppene, og én del som er drevet av ulikheten innad i gruppene. Videre dekomponeres endringen i en komposisjonseffekt, som skyldes endringer i størrelsen på gruppene, og en inntektseffekt, som skyldes endringer i inntekt innad i og mellom gruppene. Rapporten konkluderer med at økningen i andel innvandrere isolert sett har ført til en økning i Gini-koeffisienten på om lag 1 prosentpoeng siden 1993.

Analysene tar ikke hensyn til at innvandring kan påvirke inntektene for resten av befolkningen – altså at den øvrige befolkningens inntekter kunne ha utviklet seg annerledes dersom innvandrerbefolkningen ikke hadde økt. De kan dermed ikke si noe om den samlede effekten av innvandring på inntektsulikhet.

Det er også mulig å beregne isolerte Gini-koeffisienter for ulike delkomponenter av samlet inntekt. For eksempel brukes ofte forskjellen mellom Gini-koeffisienten til inntekt før og etter skatt og overføringer som en indikator for hvor omfordelende skatte- og overføringssystemet er, se Meld. St. 1 (2024-2025) *Nasjonalbudsjettet 2025*, punkt 6.2.7. Dette er en grovmasket tilnærming, som ikke tar hensyn til indirekte effekter, for eksempel at skatter og overføringer kan påvirke lønnsinntektene, og omvendt. Videre lar denne metoden seg ikke entydig generalisere til en situasjon med flere inntektskomponenter, blant annet fordi resultatet da vil avhenge av i hvilken rekkefølge en behandler de ulike inntektskomponentene. Dette krever en grundigere analyse. Det har derfor ikke vært mulig innenfor tidsrammen å studere betydningen av ulike overføringer for inntektsulikheten, slik det bes om i spørsmålet.

Med hilsen

Jens Stoltenberg